

ПРЕДПРИЯТИЕТО В УСЛОВИЯТА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

1. Същност и цели на европейската интеграция

Началото на европейската интеграция е от 1957 г., когато е подписан т.нар. Римски договор между страните-учредителки - Белгия, ФРГ, Италия, Люксембург, Франция и Холандия за образуване на Европейската икономическа общност или Общия пазар. По-късно в него се приети Англия, Дания, Ирландия, Гърция, Испания и Португалия. Предстои да бъдат приети и други страни, в това число и България.

Европейската икономическа интеграция е в процес, осъществяван на доброволни основи и произтичащ от следните причини:

- а) висока степен на развитие на производителните сили - границите стават тесни и пречат за по-нататъшното им развитие;
- б) със създаването на Европейския съюз европейските страни се противопоставят на американските монополи-гиганти, а така също и на Япония и Китай и на тяхната експанзия на световния пазар;
- в) при създаването на Общия пазар се налице и политически мотиви - обединяване на икономическия, политическия и военен потенциал на Западна Европа.

Европейската икономическа интеграция означава: разширяване на пазара и провеждане на политика на свободна движение на стоките, капиталите и работната сила, включително свободно избиране на местоживеене и създаване на условия за развитие на производителните сили и икономически растеж.

С така очертаното съдържание се определя и целта на ЕС; чрез изграждане на Общ пазар и постепенно изменение на стопанската политика на страните-членки да се постигне постоянно, стабилно, уравновесено, безпрепятствено повишаване на жизненото равнище вътре в Общността.

2. Видове интеграция

Интеграцията, осъществявана в ЕС е два вида:

- **Функционална.** Функционалната интеграция се изгражда на основата на четири принципа:

- * свободно движение на стоки;
- * свободно движение на капитали;
- * свободно движение на работна сила;
- * свободно избиране на местоживеене.

Тя се осъществява по пътя на:

- * създаване на митнически съюз;
- * създаване на стопански съюз;
- * формиране на политическите съюз.

- **Институционална.** Тя се изразява в създаването на съответни общи органи, които да ръководят, направляват и контролират интеграционните процеси. Такива са

Европейският парламент, Комисиите, Стопанските и социалните комитети, Валутният комитет, Данъчният и финансовият кабинет, Комитетът за конюнктурна политика и др.

3. Промени в икономиката на страните-членки на ЕС

В икономиката на всяка страна, приета за член на ЕС настъпват промени. Голяма част от тези промени влияят пряко върху предприятията от тези страни и то най-вече на малките и средни предприятия (МСП).

По-характерни промени са:

а) Създаване на митнически съюз. Митническият съюз или митническата уния означава изглаждане и прилагане на обща тарифа и провеждане на съгласувана и единна митническа политика. За да се осъществи функционалната интеграция и свободното движение на стоки, капитали и работна сила, е необходимо рязко да се намалят и премахнат митата в търговията между страните-членки на ЕС.

б) Данъчна хармонизация в рамките на ЕС. Последната представлява процес на уеднаквяване на данъчните системи в отделните страни да определена степен, при която оставащите различия не могат повече да деформират конкурентната борба в рамките на т.нар. свръхнационален пазар, т.е. уеднаквяване на данъчните системи върху единна основа с цел облекчаване на конкуренцията. Данъчната хармонизация предполага отделните страни да не въвеждат нови данъци или да извършват регионални изменения в данъчните системи без предварително общо гласуване.

Изпълнението на програмата за данъчна хармонизация започна с унифицирането на косвените данъци, вкл. акцизите, а по-късно и с хармонизирането на преките данъци и на цялостните данъчни системи., т.е. на цялостната фискална система.

в) ЕС има свои собствени приходи, които формират приходната част на бюджета на Общността. Първият източник на такива приходи е специален, наднационален данък върху производството на въглища и стомана. Приходите от този данък служат за финансиране на функционалните разходи на ЕС. Вторият вид приходи са от митата. На трето място са приходите от отчисления на постъпленията от ДДС в отделните страни. Следващата, четвърта по ред собствена приходна форма по бюджета на ЕС са т.нар. аграрни вноски (данъци).

г) Въвеждане на единна европейска парична и валутна система. Особено важно за изграждането на финансово-икономическата интеграция е създаването на стопански и валутен съюз. Този съюз трябва да осигури единна и общоприлагана валута в рамките на ЕС (евро); да осигури свободно и безпрепятствено движение на капитали, единна политика по отношение на бюджетните дефицити, координиране на кредитите и лихвено-кредитните регулатори и др.

От казаното до тук става ясно, че с изграждането на стопанския и валутен съюз на ЕС ще се ограничи националният суверенитет на страните-членки.

4. Българските малки и средни предприятия (МСП) в условията на Европейския съюз

Естествено е, че не всички МСП ще успеят в процеса на европеизация.

Условията на ЕС не са пожелание за МСП, те просто са задължителни условия. Ще се опитаме тук само да ги маркираме, а коментарите и анализите остават за работа в клас.

Задължителните условия, които българските МСП трябва да постигнат, за да бъдат конкурентноспособни в Единния пазар са:

1. Висока информираност на мениджърските екипи за съдържанието на европейската пазарна политика, а не толкова за европейските изисквания и стандарти.
2. Всяко производство да отговоря на европейските стандарти; всяко МСП да имат сертификат за европейско качество, което е условие да се работи с европейските партньори и да се отстояват пазарни позиции.
3. Да се произвеждат качествени продукти с високотехнологично оборудване, съответстващо на европейския и на световния мащаб.
4. Да се използват всички вътрешни ресурси и реструктуриране на производството, с цел по-лесно и възможно да се осъществи обединяване с други партньори от Европа.
5. Да се произвеждат нови продукти и услуги, отговарящи на изискванията на европейските граждани.
6. Максимално да се използват всички финансови средства, в т.ч. и от предприєдинителните фондове.
7. Да се осигури производство на силноориентирана защита на потребителския пазар с екологично чисти продукти, особено от хранително-вкусовата промишленост - месо, масло, козметични продукти, лекарствени средства.
8. Да се инвестира в маркировката на опаковките и етикетите с висока информираност за качествата на продуктите и естетична визия, т.е. да се инвестира в малки подробности, изискващи големи инвестиции.
9. Да се спазват екологичните норми на производство, които засягат главно металургичната, химичната, циментовата и кожарската промишленост.
10. Да се осигурят възможности за въвеждане на електронни технологии.
11. Да се осигурят високопроизводителни технологии във всички производства.
12. Да се осигури използване на съвременни информационни технологии.
13. Да се постигне непрекъснато внедряване на иновации - България в момента е много изостанала в това отношение.
14. Да се въведат съвременни високоефективни софтуери - на една страна не са й необходими само компютърни специалисти, а и модерни програми.
15. И не на последно място е осигуряването на всички производства с висококвалифицирани работници.

ФИНАНСОВА СТРАТЕГИЯ НА БЪЛГАРСКИТЕ МСП В УСЛОВИЯТА НА ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ КЪМ ЕС

Изходен етап при финансово планиране на малките и средни предприятия, които са се устремили към единния пазар е прогнозирането на основните параметри на финансовата дейност на фирмата и разработването на финансовата ѝ стратегия. Финансовата стратегия е част от общата стратегия за развитието на предприятието. С разработването ѝ се цели да се осигурят високи темпове на растеж и повишаване на конкурентната позиция на фирмата.

Разработването на финансовата стратегия обхваща:

1. Определяне на периода на финансовата стратегия. Периодът, за който се разработва финансовата стратегия, зависи от продължителността на времето, за което е определена общата стратегия на предприятието.
2. Изследване на факторите на външната среда и конюнктурата на финансовия пазар. Анализират се тенденциите и възможностите за промени на макросредата, в т.ч. на Европейския пазар.
3. Формиране на стратегическите цели на предприятието - освен главната цел на управлението, която максимизира стойността на фирмата и повишава ползата на

собствениците ѝ, тук трябва да се прибави и целта предприятието да се стабилизира в европейските условия.

4. Разработване на финансова политика по отделни направления на финансовата дейност.

5. Разработване на система от организационно-икономически мероприятия за осигуряване изпълнението на финансовата стратегия.

КАКВИ СА ПРЕДИМСТВАТА И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА ПРЕД БЪЛГАРСКИТЕ ПРОИЗВОДИТЕЛИ, ПОТРЕБИТЕЛИ И АДМИНИСТРАЦИЯ?

Ускорената хармонизация ще даде възможност на българската индустрия да се приспособи към високите изисквания на европейския вътрешен пазар. Спазването на европейските изисквания е свързано с много инвестиции, а в някои случаи и с необходимост от промяна в производството. Дори поставянето на етикет с определена информация е свързано с допълнителни разходи.

Хармонизацията има ефект и върху администрацията. С въвеждането на европейските изисквания се премахват разрешителните режими и отговорността за пусканите на пазара стоки пада изцяло върху производителя. Това създава благоприятна среда за бизнеса, но изисква повече човешки и финансов ресурс в администрацията за осъществяване на ефективен последващ контрол на пазара.

Присъединяването към единния европейски пазар безспорно ще направи българския потребител по-информиран. Освен това, ще се гарантира повече безопасност на произвежданите стоки, отколкото качеството на продуктите.

Едно от най-големите предизвикателства пред нашата икономика в процеса на присъединяване към Европейския съюз е да приеме изградената рамка на този процес, базирана върху концепцията за пазар без граници, върху свобода на предприемачеството, конкуренция и отговорност на производителя.